



Datum: 24 mei 2011

Agendapunt:

Indiener: - college van burgemeester en wethouders

Aandachtsveld portefeuillehouder: - wethouder Duindam

Contactpersoon: Frank Pleket

Tel.nr.: 428327 **E-mailadres:** pleket.f@woerden.nl

Onderwerp: juni-overleg

De raad besluit:

In te stemmen met de wijze waarop het college via

- ✓ de overzichten
 - vervangingsinvesteringen
 - bestaande ontwikkelingen (geactualiseerd)
 - onvermijdelijke ontwikkelingen
 - nieuw beleid
 - ✓ de bezuinigings- c.q. ombuigingsvoorstellen en het daarvoor gebruikte beoordelingskader
 - ✓ de voorgenomen besluiten m.b.t. heffingen en belastingen
- invulling geeft aan de voorbereiding van de begroting 2012 en de meerjarenbegroting 2013-2015
-

Inleiding:

Het juni-overleg heeft binnen de budgetcyclus de rol om richting te geven aan de (meerjaren)-begroting. Op basis van een collegevoorstel en / of richtinggevende uitspraken van de raad, krijgt het college input over de raad gewenste invulling van de begroting voor het komende jaar.

In de concrete situatie van de meerjarenbegroting 2012-2015 speelt de bezuinigingsoperatie een belangrijke rol. In maart heeft u ingestemd met de wijze waarop het college de bezuinigingsoperatie benadert. Tevens zijn de voorgenomen besluiten van de categorie 1 en 2 bezuinigingsopties genomen. De totale bezuinigingstaakstelling wordt niet alleen bepaald door het bekende meerjarenperspectief, maar ook door wijziging van bestaande ontwikkelingen, onvermijdelijke ontwikkelingen die op de gemeente afkomen en de wens om nieuwe beleidsinitiatieven te nemen. In dit voorstel treft u een 'totaalplaatje' aan

Daarbij zijn de volgende thema's aan de orde:

- ✓ de financiële basissituatie; ramingen van vervangingsinvesteringen, bestaande ontwikkelingen en onvermijdelijke ontwikkelingen (paragraaf 1).
- ✓ voorstellen voor nieuw beleid (paragraaf 2).
- ✓ een overzicht van bezuinigingsmogelijkheden om te komen tot een sluitende meerjarenbegroting (paragraaf 3 en 4).
- ✓ De verhoging van de baten (paragraaf 5).

In september willen wij met name nog focussen op grote stelselwijzigingen die op grond van het bestuursakkoord op de gemeente afkomen en is de informatie over de ontwikkeling van de algemene uitkering meer specifiek beschikbaar.

In oktober kan dan de (meerjaren)begroting worden vastgesteld.

Datum: 24 mei 2011

1. De financiële basissituatie

Om te komen tot een sluitende meerjarenbegroting is het college uitgegaan van de bedragen vanuit onderstaand overzicht:

	2012	2013	2014	2015
Saldo meerjarenbegroting 1-1-2012	-1.696.326	-2.333.206	-2.765.976	-2.746.621
<u>1e Bestuursrapportage 2011</u>				
WMO-voorzieningen	-265.000	-265.000	-265.000	-265.000

De correctie op basis van de bestuursrapportage heeft betrekking op het herstellen van een 'weeffout' ten aanzien van de WMO-voorzieningen

In deze paragraaf zijn vervolgens drie groepen investeringen opgenomen, die binnen de going concern vallen, waarvoor de besluitvorming al heeft plaatsgevonden of die onvermijdelijk zijn, maar waarover desalniettemin nog keuzes gemaakt kunnen worden.

1.1. Vervangingsinvesteringen

	2012	2013	2014	2015
Vervangingsinvesteringen 2012 e.v.		-62.610	-163.413	-197.887

De lijst vervangingsinvesteringen (zie financieel overzicht in de raadsmap) is een jaarlijks gepresenteerde en steeds geactualiseerd overzicht van vervangingsinvesteringen. De actualisering komt voort uit de concrete keuzes met betrekking tot het jaar van vervanging. Door vervangingen uit te stellen, worden ook lasten uitgesteld.

In de praktijk wordt bij iedere concrete vervanging afzonderlijk beoordeeld of deze daadwerkelijk nodig is. Zo mogelijk wordt uitgesteld. Wij stellen u echter voor dit niet op begrotingsbasis te verwerken.

1.2. Bestaande ontwikkelingen

	2012	2013	2014	2015
Bestaande ontwikkelingen 2012-2014 geactualiseerd	-488.027	-943.330	-1.842.102	-2.512.727

Ook de lijst bestaande ontwikkelingen (zie financieel overzicht in de raadsmap) is een jaarlijks geactualiseerd overzicht van investeringen waartoe al wel reeds is besloten en budget beschikbaar is gesteld, maar die nog niet in uitvoering zijn genomen. De lijst bevat met name investeringen op het gebied van ICT, IBOR, baggeren, Westelijke randweg (noordelijke deel) en het sportveldenbeheersplan.

Binnen de bestaande ontwikkelingen is het budget voor de inhaalslag baggeren opgenomen. Het is gebleken dat dit extra budget t.g.v. enkele gunstige ontwikkelingen (bagger is bijvoorbeeld minder verontreinigd dan gedacht) € 628.000 lager kan worden gesteld. Deze bezuiniging is ingeboekt door de opgenomen bedragen aan te passen. Tevens stellen wij u voor de lasten van het baggeren voor 50% te verrekenen in de rioolrechtenheffing. Dit is juridisch getoetst. Via het nieuwe GRP zullen wij u daartoe een concreet voorstel doen.

Daarnaast is het zo dat het voor baggeren beschikbare budget ad € 140.000 na afronding van de inhaalslag (dat is per 2015) structureel te laag is: dat moet € 400.000 zijn, d.w.z. € 260.000 meer dan geraamd. Als we daarvan € 200.000 dekken uit de rioolheffing, rest € 60.000 extra te ramen. Dat hebben wij opgenomen in het overzicht.

Datum: 24 mei 2011

Voor de opgenomen raming voor het Noordelijk deel van de westelijke randweg geldt dat dit onvoldoende is om de aanleg te bekostigen. Wij stellen voor het aanvullend benodigde krediet ad € 4,1 mln. ten laste van de reserve infrastructurele werken te brengen.

Wij stellen voor het overzicht 'bestaande ontwikkelingen' ongewijzigd mee te nemen in de meerjarenbegroting.

1.3. Onvermijdelijke ontwikkelingen

	2012	2013	2014	2015
Nieuwe onvermijdelijke ontwikkelingen 2012-2014	-1.471.000	-1.238.145	-1.301.655	-1.366.410

Het overzicht onvermijdelijke ontwikkelingen (zie bijlage 1, financieel overzicht in de raadsmap) bevat zoveel mogelijk letterlijk onvermijdelijke ontwikkelingen; ontwikkelingen waarvoor nauwelijks of niet keuzemogelijkheid bestaat. Dit leidt ertoe dat het een kort overzicht bevat.

De opname van het aanvullend krediet Brede school Harmelen heeft te maken met de BTW-kwestie en is gebaseerd op het reeds genomen besluit om deze brede school bouwen. Wij stellen voor dit besluit te handhaven en deze bijgevolg onvermijdelijke ontwikkeling te accepteren.

Wij vestigen uw aandacht op de opgenomen onvermijdelijke ramingen waarmee wij de stijgende kosten van de bijstanduitgaven (WWB) en het oplopende exploitatietekort van De Sluis willen dekken.

Wij stellen u voor in te stemmen met het overzicht Onvermijdelijke uitgaven.

2. Nieuw beleid

Ten behoeve van de uitvoering van het coalitieakkoord c.q. het collegeprogramma wil het college de volgende voorstellen doen voor investeringen in nieuw beleid. Vooraf willen wij opmerken dat dit met de grootst mogelijke terughoudend hebben gedaan. Zie bijlage 2 voor de gedetailleerde toelichting (en het financieel overzicht in de raadsmap), óók van de thema's waarvoor wij na afweging hebben besloten u géén voorstel tot het beschikbaar stellen van budget te doen.

Op deze plek vestigen wij uw aandacht op enkele highlights:

- Compensatie van budgetkortingen van het rijk op participatie en WSW-budgetten.
Vanuit ons collegedoeel 'iedereen doet mee' heeft het inzetten op Wsw en re-integratie een grote prioriteit. Daarom willen wij de korting die het rijk doorvoert ad € 1,3 miljoen in 2012 en € 1,9 miljoen in 2014 grotendeels compenseren met een extra budget van € 680.000 structureel.
- In 2014 willen wij starten met de aanleg van het noordelijk deel van de westelijke randweg (zie paragraaf 1.2). Wij verwachten de weg met gebruikmaking van een PPS-constructie voordeliger te kunnen exploiteren dan nu begroot is. In het licht van de financiële problematiek hebben wij besloten u geen voorstel voor te leggen om krediet beschikbaar te stellen voor het zuidelijk deel.
- Voor de jaren 2012-2014 willen wij een budget beschikbaar stellen voor de uitvoering van het regiedocument, dat inzet op verbetering dienstverlening, regievoering en kostenbewustzijn.
- In 2012 willen wij de haven verbeteren, met als doelstelling een aantrekkelijke, dynamische stadshaven te creëren die bijdraagt aan levendigheid van de binnenstad en Woerden als stad in het Groene Hart ook voor waterrecreanten op de kaart zet. Wij willen daarvoor eenmalig € 116.000 beschikbaar stellen + € 10.000 uit het recreatiebudget. Op basis daarvan zal de provincie meefinancieren met een bedrag 126.000. Na afronding van dit project kunnen de tarieven voor liggelden worden verhoogd.
- Wij willen energie en budget steken om te komen tot een integrale benadering van de aantrekkelijkheid en aantrekkingskracht van de binnenstad d.m.v. citymanagement, ook ten bate van bestrijding van de leegstand.

Datum: 24 mei 2011

	2012	2013	2014	2015
Nieuwe beleid college	-1.101.815	-949.000	-949.000	-749.000

Vanuit het meerjarenperspectief en de bijstelling vanuit de 1^e bestuursrapportage 2011, leiden de voorgestelde vervangingsinvesteringen, bestaande prioriteiten, onvermijdelijke ontwikkelingen en nieuw beleid tot de volgende positie:

	2012	2013	2014	2015
Saldo meerjarenbegroting t/m 2016	-5.022.168	-5.791.291	-7.287.146	-7.837.646

3. Dekking

3.1 Dekkingsplan coalitie.

In de meerjarenbegroting is een dekkingsplan opgenomen, gebaseerd op het dekkingsplan van de coalitiepartijen. In dit dekkingsplan zijn o.a. opgenomen de omvangrijke bezuiniging op de eigen organisatie, de verhoging van de opbrengsten van het parkeren, de bezuinigingen op het IBOR en verlagingen van subsidies.

De uitvoering van het dekkingsplan ligt op schema. Dat neemt niet weg dat er risico's in zitten, omdat het een ambitieus plan is. Wij zullen de voortgang blijven monitoren. Vooralnog zullen wij het echter onverkort blijven hanteren.

	2012	2013	2014	2015
Dekkingsplan jaarschijf 2012 van de coalitie:	1.634.118	1.634.118	1.634.118	1.634.118
Dekkingsplan jaarschijf 2013 van de coalitie:	0	1.248.500	1.248.500	1.248.500
Dekkingsplan jaarschijf 2014 van de coalitie:		0	1.548.500	1.548.500
	1.634.118	2.882.618	4.431.118	4.431.118

3.2. Bezuinigingsmogelijkheden t.b.v. een sluitende (meerjaren)begroting

3.2.1. Stand van zaken

In het maartoverleg heeft het college voorstellen neergelegd m.b.t. de categorie 1 en 2 bezuinigingen. Van deze bezuinigingen komt een bedrag van € 633.656 structureel en in 2012 aanvullend € 100.000 incidenteel ten gunste van het begrotingstekort.

Een ander deel ad € 97.138 heeft betrekking op de interne organisatie en wordt ten gunste gebracht van de daartoe opgenomen taakstelling binnen het dekkingsplan.

Nu zijn de bezuinigingen van categorie 3 aan de orde. Zoals al aangegeven in het raadsvoorstel voor het maartoverleg, zijn de categorie 3 bezuinigingen gedefinieerd als die bezuinigingsopties waarvoor het college meer informatie nodig had om tot een voorstel aan de raad te kunnen komen. Een aantal van die onderzoeken is beperkt van omvang en overzichtelijk (de kleine cat. 3 opdrachten), een aantal is omvangrijk en impliceert een volledige doorlichting van een beleidsterrein (de grote cat. 3 opdrachten). Daarvoor is de methode van zero based budgeting gebruikt.

3.2.2. Categorie 3: zero based budgeting en sectorgesprekken

Zero based budgeting (ZBB) is een budgetteringsmethode die afwijkt van de gebruikelijke in gemeenteland. In het algemeen kijken we naar de begroting voor een volgend jaar op basis van de begroting van het lopende jaar. De opgenomen budgetten worden geïndexeerd, soms wat verhoogd

Datum: 24 mei 2011

t.b.v. een extra inspanning, maar zelden op hun waarde beoordeeld. Bij ZBB wordt de lopende begroting losgelaten en worden alle bestaande budgetten op nul gesteld. Vervolgens wordt bekeken wat de beleidsdoelstelling is en welke instrumenten moeten worden ingezet om dat doel te realiseren. ZBB is op zich geen methode om tot bezuinigingen te komen, maar wordt in deze situatie wel als zodanig ingezet. De ervaring van deze eerste keer is positief en wij zijn van plan het instrument - met medeneming van de opgedane ervaringen - in het vervolg jaarlijks toe te passen.

Alle grote onderzoeken zijn uitgevoerd met betrokkenheid van 'de samenleving', dat kunnen bedrijven zijn die in betreffende sector werkzaam zijn, verenigingen of andere groepen burgers. In het algemeen zijn deze sectorgesprekken aan het begin van het ZBB-traject ingezet om in gezamenlijkheid de sectorbeleidsdoelstelling te formuleren. In een aantal gevallen heeft het gesprek juist later in het proces plaatsgevonden en ging het gesprek meer over de instrumenten en over de vraag wat de sector zelf kan doen.

Daarnaast is de bevolking van Woerden via kaartjes en de website ikbenwoerden.nl uitgenodigd bezuinigingsideeën te leveren. Daar is massaal gebruik van gemaakt. Alle indieners van ideeën hebben via de site een reactie ontvangen en daarnaast zijn de ideeën concreet gebruikt als input voor de categorie 3 rapportages. Bijlage 3 geeft inzicht in de aansluiting van de (grote) categorie 3-onderzoeken en de in dat verband ingediende suggesties en ideeën.

Op 9 mei heeft een terugkoppelingsbijeenkomst in het stadhuis plaatsgevonden, waarvan druk gebruik is gemaakt. Tijdens die bijeenkomst konden ambtenaren toelichten hoe ze de input vanuit de samenleving in hun advisering hebben verwerkt en konden contacten met college- en raadsleden worden gelegd, vooruitlopend op het besluitvormingstraject.

3.2.3 De beoordeling van de categorie 3-onderzoeken.

Het beoordelingskader voor de ombuigingsvoorstellen heeft meerdere aspecten. Enerzijds willen we zorg dragen voor een sluitende meerjarenbegroting (collegedoel "Een gezond huishoudboekje"), anderzijds willen we invulling geven aan het motto 'Slanke overheid, sterke samenleving'. "Sterke samenleving" is ook één van de collegedoelen, "slanke overheid" wordt niet als afzonderlijk collegedoel genoemd; maar het is een interessante gedachte dat 'sterke samenleving' automatisch 'slanke overheid' vereist en dat een slanke overheid automatisch een sterke samenleving creëert. Een machtige, initiatiefrijke overheid maakt afhankelijke burgers, een overheid die vrijheid biedt, geeft ruimte voor initiatief en verantwoordelijkheid in de samenleving.

De basispositie voor dit college is dan ook dat wij onze burgers als individuen en de samenleving als collectief zoveel mogelijk ruimte willen bieden om initiatief te nemen en verantwoordelijkheid te dragen. Dat vraagt van onszelf terughoudendheid om die verantwoordelijkheid over te nemen. In deze ingrediënten vinden vervolgens ruimte om de bezuinigingstaakstelling vorm te geven.

<p>Ons staat een betrokken, actieve samenleving voor ogen, waarvan de leden niet alleen voor zichzelf zorgen, maar ook omzien naar elkaar en de gemeenschap. Met kansen en stimulans voor iedereen om dat te doen. Een prettige, veilige en levendige gemeente om te wonen en te werken, met een (door ieder) verzorgde openbare ruimte. Bereikbaar met eigen en openbaar vervoer, met in de stad een accent op de fiets. Met een terughoudende overheid die faciliteert en eigen initiatief stimuleert en niet alle verantwoordelijkheid naar zich toe trekt, integendeel dat waar dat redelijkerwijs mogelijk is aan de bewoners, de ondernemers en hun organisaties laat.</p>
--

Het collegedoel 'sterke samenleving' hebben wij in het kader van de ombuigingsoperatie invulling gegeven door de samenleving intensief te betrekken bij het proces. Er zijn vele 'sectorgesprekken' gevoerd, waarin wij met betrokken burgers en organisaties spraken over hun visie op en ideeën over recreatiebeleid, economisch beleid, over de WMO en het minimabeleid, enzovoorts. We hebben gesproken met de Wijze Woerdense Wijven en met ondernemersverenigingen, met de cultuursector en de sportsector en vele anderen. Daarnaast zijn individuele burgers uitgenodigd ideeën en

Datum: 24 mei 2011

suggesties in te dienen via kaartjes en een speciaal in het leven geroepen website www.ikbenwoerden.nl. Ook van die mogelijkheid om mee te denken is massaal gebruik gemaakt.

Ons is gebleken dat de 'sterke samenleving' al een realiteit is: er is enorm veel enthousiasme en verantwoordelijkheidsbesef, er bestaan talloze ideeën. In veel gevallen viel ons op: er is binnen de samenleving niet een grote behoefte aan uitgebreid en uitgewerkt gemeentelijk beleid, vaker vraagt men een partnerschap en een soepele ondersteuning van de eigen initiatieven. Dat past naadloos in ons concept van de faciliterende gemeente. Tegelijkertijd wordt de handhaving van het 'sociale gezicht' uiterst belangrijk gevonden: 'slanke overheid' mag niet betekenen: onverschillig voor noden en bestaande achterstandposities.

Het vormgeven van een 'slanke overheid' vraagt een terughoudende politiek, die meer dan in het verleden moet loslaten en overlaten. Het vraagt ook iets van de samenleving, die af moet van de reflex dat de overheid overal voor moet zorgen en alle risico's moet wegnemen.

Het begrip 'slanke overheid' is de Nederlandse vertaling van het begrip 'lean government', waarbij het begrip 'lean' terugslaat op de principes van 'lean management'. Een managementtheorie, ontwikkeld in Japan, maar wereldwijd omarmd, waarin 'lean' (slank) staat voor 'precies goed': niet te groot om tot verspilling te gaan en niet te klein om de taken niet aan te kunnen. Een slanke overheid is gefocust op het creëren van waarde voor haar burgers en ondernemers, doet dat professioneel & efficiënt (in één keer goed en zonder verspilling), integraal & samenwerkend in een proces van continu verbeteren.

De slanke overheid heeft dus als kernbegrippen doelgerichtheid, efficiëntie en integraliteit. De slanke overheid voert geen taken uit voor 'de publieke tribune' als die niet wezenlijk bijdragen aan het realiseren van haar doelen, de slanke overheid heeft voortdurend oog voor de efficiëntie van de uitvoering van haar taken (kan het slimmer, kan een ander het beter/goedkoper) en is zich bewust dat veel processen niet alleen afstemming tussen gemeentelijke afdelingen vragen, maar ook tussen de gemeente en burgers & instellingen. Dit laatste komt in de regisserende rol tot uitdrukking.

De slanke overheid voert, zoals hiervoor aangegeven, geen taken uit als die niet wezenlijk bijdragen aan het realiseren van haar doelen. "Klantwaarde" -een centraal begrip binnen het lean management en dus voor de slanke overheid -is een complex begrip voor een gemeente. Want wie is de klant: de burger die een vergunning vraagt voor een verbouwing of diens buurman die daardoor geen zon meer in zijn tuin heeft? Is het de gemeenteraad of het wijkplatform? En is klantwaarde een zo snel mogelijke levering van een vergunning, of is het de zorgvuldige beoordeling vanuit het principe 'hoe maken we het mogelijk? Of is klantwaarde zoveel mogelijk vergunningvrij bouwen toe te staan?

Binnen ons systeem is het de gemeenteraad die - I dan niet op voorstel van het college van burgemeester en wethouders - uit deze dilemma's moet definiëren wat klantwaarde is, wat de centrale doelen zijn die de gemeente nastreeft. Zij doet dat door de programmabegroting vast te stellen, waarbinnen zij zoveel mogelijk focus aanbrengt. Het is van groot belang dat de raad - als zij het beginsel van 'slanke overheid, sterke samenleving' waar wil maken, haar beperkingen kent als het gaat om het formuleren van (nieuwe) doelen en het inzetten van (nieuwe) instrumenten. Steeds dient de raad (en als het om voorstellen gaat, ook het college) zich een aantal vragen te stellen. En de beantwoording dient vanuit het uitgangspunt van zero based budgeting te worden gegeven: we doen het in beginsel niet, want we wél willen doen moeten we op basis van concrete waarde aantonen. De vragen zijn:

1. biedt het nieuwe beleidsdoel waarde voor onze ondernemers en burgers en hun organisaties?
2. Is het nieuwe beleidsdoel realiseerbaar (ligt het binnen onze cirkel van invloed)?
3. leidt het nieuwe instrument (de nota, de subsidie of anderszins) daadwerkelijk tot het doel?
4. nemen wij geen verantwoordelijkheid, waar die eigenlijk in de samenleving thuis hoort?
5. moet de gemeente de verantwoordelijkheid voor de uitvoering van dit doel of deze taak nemen, of kan een andere partij dit wellicht beter / goedkoper?

Om waarde voor onze inwoners daadwerkelijk te realiseren, is het zeker in financieel benarde tijden verstandig focus aan de brengen. Immers, gegeven een beperkte hoeveelheid middelen kan je beter een beperkt aantal doelen echt goed en ambitieus realiseren, dan 'alles' een beetje. Het college doet dit door een tiental centrale doelen te formuleren:

Datum: 24 mei 2011

- Iedereen doet mee
- Een veilig Woerden
- Een sterke lokale samenleving
- Een duurzame economische structuur
- Bouw- en wooncapaciteit binnen de contouren maximaal benut
- Planmatig beheer openbare ruimte
- Bereikbaar Woerden voor fiets en o.v.
- Dienstverlening: servicenormen gerealiseerd
- Rendement uit gemeentelijk vastgoed
- Een gezond huishoudboekje

Wat waarde voor onze burgers en ondernemers biedt (de eerste vraag, hierboven gesteld) is hiermee beantwoord.

Samenvattend.

Het college wil in het kader van zijn doel 'Een gezond huishoudboekje' zoveel bezuinigen dat een sluitende meerjarenbegroting ontstaat. Het doet dit onder het motto 'slanke overheid, sterke samenleving'. Concreet betekent dat, dat het college zich in zijn eigen rol concentreert op een tiental doelen. Het waarborgt dat de activiteiten die het daarvoor inzet effectief en efficiënt zijn. Andere dan de tien collegedoelen en daaraan gekoppelde activiteiten zijn daarmee vergeleken minder belangrijk. Bezuinigingen worden derhalve primair gevonden in ineffectieve of inefficiënte instrumenten en binnen de niet-collegedoelen.

3.2.4. De onderzoeksuitkomsten.

T.b.v. de kleine categorie 3 opdrachten is door de organisatie onderzoek verricht om de mogelijkheden en eventuele consequenties van bezuinigingsopties in beeld te brengen. Op basis daarvan is per onderwerp al dan niet een bezuinigingsvoorstel gedaan. Deze zijn opgenomen in bijlage 4. Een deel van de voorstellen hebben wij overgenomen, een ander deel - onder toepassing van het beoordelingskader - niet. De overgenomen voorstellen leiden tot een structurele bezuiniging van € 194.382 plus daarnaast € 77.347 als invulling van de taakstelling op de interne organisatie.

Naast de kleine onderzoeken is een aantal grote onderzoeken uitgezet:

De onderzoeken zijn in januari uitgezet in de ambtelijke organisatie. Medio april zijn ze aangeleverd aan de projectgroep meerjarenperspectief, die de rapporten heeft getoetst aan het door het college vastgestelde toetsingskader. Dit toetsingskader is integraal opgenomen in paragraaf 3.2.3.

Onderstaand treft u korte samenvattingen aan van de voorstellen, het collegevoorstel en de mogelijke financiële opbrengst ten gunste van het begrotingstekort.

1	ICT (ZBB)	<p>Het onderzoek heeft een herorganisatie van de ICT-budgetten opgeleverd, inclusief de vorming van een beperkt budget om op nieuwe ontwikkelingen te kunnen reageren. Er is nu duidelijkheid m.b.t. nieuwe investeringen, vervangingsinvesteringen en exploitatielasten.</p> <p>Er is geen bezuinigingspotentieel aangeboord, anders dan vermindering van het aantal werkplekken t.g.v. verkleining van de ambtelijke organisatie.</p> <p>Indirect zullen investeringen in digitaal werken en Het Nieuwe Werken wel bezuinigingen opleveren die bijdragen aan de personele taakstelling. Deze zijn nog niet geraamd.</p>	PM
---	-----------	---	----

Datum: 24 mei 2011

2	Verkiezingen (ZBB)	M.b.t. de organisatie van verkiezingen zijn heldere beleidsdoelen bepaald. De organisatie kan versoberd worden, met name door meer met ambtenaren en vrijwilligers en minder met betaalde krachten te werken.	20.000
3	Cultuurbeleid (ZBB)	Op het Kunstencentrum wordt t.o.v. het dekkingsplan coalitie niet aanvullend bezuinigd. Op de bibliotheken wordt vooralsnog taakstellend 200.000 bezuinigd. Subsidie Kunstkring wordt ingetrokken. Subsidie Kuvo blijft gehandhaafd. Subsidies voor amateuristische kunstbeoefening en het Atelier worden ingetrokken, maar blijven als budget – te verdelen door CultuurPlatform Woerden – beschikbaar voor de sector.	239.000
4	Onderwijsvoorzieningenbeleid (ZBB)	Doelstelling gefocust op; 'iedereen met 23 jaar een startkwalificatie'. Extra inzet kansklas (€ 22.500), VVE wordt gehandhaafd, evenals combinatiefuncties en sbd-gelden. Bezuinigingen door wijzigen van de financieringsstructuur peuterspeelzaalwerk en in relatie daarmee extra ouderbijdrage kinderopvang. Omdat voor het peuterspeelzaalwerk in het dekkingsplan al een subsidiekorting van uiteindelijk 200.000 is opgenomen, komt de totale korting dus op 300.000.	87.000
5	Welzijnsbeleid / WMO (deels in samenhang met Soza / WMO, zie regel 6) (ZBB)	Doelstelling gefocust op het creëren van een infrastructuur waarmee de zelfredzaamheid van mensen wordt bevorderd (civil society) zodat zij later of niet een beroep hoeven te doen op WMO-voorzieningen van de gemeente. Subsidies en activiteiten worden getoetst aan de mate waaraan ze aan deze doelstelling bijdragen. De welzijnsvoorzieningen ondersteunen daarmee actief het proces van De kanteling. Een versobering van gemeentelijke bijdragen met € 151.000 is mogelijk onder andere op welzijnsorganisaties (€ 30.000), jongerenwerk (€ 30.000) en wijkgericht werken (€ 40.000). Daarnaast kan op€ 51.000 aanvullend bezuinigd worden, maar dat blijft via de WMO-reserve beschikbaar voor het WMO-budget.	100.000

Datum: 24 mei 2011

6	WMO, uitwerken diverse bezuinigings- en ombuigingsopties (zie ook regel 5)	<p>De WMO wordt t.g.v. de vergrijzing geconfronteerd met sterk stijgende groei van het aantal aanvragen, die de groei van het WMO-budget ruim overtreft. Het college heeft besloten dat de door het rijk ontvangen gelden het budget vormen van de verstrekkingen: de jaarlijkse uitgaven mogen niet boven de inkomsten komen. Dit vereist een bezuiniging die oploopt tot € 1,7 miljoen in 2015. Deze wordt gerealiseerd door een combinatie van het 'kantelingconcept' (in relatie met thema 5) en een beleidsmatige versobering op de verstrekking van huishoudelijke hulp, waarbij in principe de laagste inkomens worden ontzien. In termen van het meerjarenperspectief levert dit geen bezuiniging op.</p> <p>Ook een beperkte versobering van de overige WMO-verstrekkingen (woningaanpassingen, rolstoelen en vervoer) in combinatie met een nieuwe aanbesteding – totaal 163.000 – compenseert slechts een verwachte volumegroei</p>	0
7	Exploitatie zwembaden	<p>De doelstelling is het bieden van zwemgelegenheid voor met name jeugdigen, senioren en gehandicapten. Het college is van mening dat één zwembad binnen de gemeente voldoende is. Op korte termijn zal worden ingezet op optimalisering van de exploitatie i.s.m. Optisport en op vermindering van het energiegebruik. Bovendien zullen de subsidies aan de zwemverenigingen worden afgebouwd.</p> <p>Op langere termijn (medio 2015) wil het college in principe geen exploitatielasten van het zwembad Harmelen meer in de begroting. Bij voorkeur door het bad i.c.m. H2O en eventueel sporthal De Kroon zoveel mogelijk kostendekkend commercieel te exploiteren. Indien onmogelijk zal sluiting van het bad overwogen worden.</p> <p>Omdat de opbrengst pas in 2015/16 zal worden gerealiseerd en daarmee buiten het kader van het MJP valt, is de opbrengst van 300.000 a 400.000 nog niet meegenomen in de tellingen m.b.t. het meerjarenperspectief.</p>	<p>15.000 + pm</p> <p>300-400.000</p>

Datum: 24 mei 2011

8	Openbare verlichting (ZBB)	Ambtelijke voorstellen m.b.t. toepassen LED en avondverlichting leveren onvoldoende op. Het college stelt voor de openbare verlichting zo spoedig mogelijk volledig opnieuw aan te besteden, met duurzaamheid als belangrijkste kader. Tot dat moment geen aanvullende acties, ook niet m.b.t. achterstallig onderhoud (behalve daar waar de veiligheid in het geding is)	PM
9	Gladheidbestrijding (ZBB)	Gladheidbestrijding wordt structureel te laag geraamd. Met toepassing van een aantal bezuinigingsmaatregelen (lengte strooiroutes, hoeveelheid zout) moet er 179.000 op jaarbasis bij. Dit bedrag is opgenomen bij de onvermijdelijke ontwikkelingen. Het college wil aanvullend nog onderzoeken hoe burgers gefaciliteerd kunnen worden hun trottoirs zelf schoon te houden en welke bijdrage ondernemers op hun bedrijventerreinen kunnen leveren.	
10	Onderhoud Openbare ruimte vaker naar C-niveau	Hoewel het college groot belang hecht aan een goed onderhouden openbare ruimte stelt het toch voor op onderdelen een lager onderhoudsniveau te accepteren. Een deel daarvan komt in beginsel ten gunste van de afvalstoffenheffing. Het college overweegt dat deel (ongeveer 50.000) indien dat mogelijk is te benutten voor hoger niveau opruimen zwerfafval. Hiernaast zal het college initiatieven waarbij inwoners verantwoordelijkheid nemen voor hun leefomgeving stimuleren.	250.000
11	Beleid begraafplaatsen	Het budget onderhoud/beheer begraafplaatsen wordt structureel overschreden. Het college kiest ervoor de begraafplaatsen kostendekkend te exploiteren. Maximale privatisering is daarbij kernbegrip. Inzet van uitkeringsgerechtigden onderzoeken. Daarnaast kunnen de lasten afnemen door een beperkte verlaging van het onderhoudsniveau.	32.000
12	Communicatiebeleid (ZBB)	Het college acht een versoering van de inzet van communicatieconsulenten acceptabel, omdat het communicatievaardigheden (niet alleen aan het eind, maar juist veel meer bij het begin van het beleidsproces) als een competentie van alle gemeenteambtenaren wil terugzien. Daarnaast wordt een kleine verlaging van het werkbudget redelijk geacht	20.000

Datum: 24 mei 2011

13	Exploitatie sporthallen / gymzalen / sportvelden	Deze opdracht is nog niet afgerond en komt in een later stadium op de agenda.	PM
14	Ontwikkeling strategische vastgoed portefeuille	Het college kiest ervoor zo min mogelijk vastgoed in eigendom te hebben en heeft een lijst van te verkopen panden vastgesteld. Omdat nog niet zeker is wat de opbrengst van deze panden (in relatie tot de boekwaarde) kan zijn, wordt vooralsnog geen opbrengst geraamd.	PM
15	Herdefiniëring en herberekening Meerjaren Onderhoudsprogramma (MOP)	Het college stemt in met een viertal taakstellende maatregelen om het MOP binnen het budget uit te voeren, waaronder het verlagen van het algemene onderhoudsniveau en een herziening van de verdeling van onderhoudsplicht tussen eigenaar en verhuurder. Deze bezuiniging van € 1,3 miljoen levert in termen van het MJP niets op, omdat het een onderraming compenseert. Een verdere bezuiniging op het MOP volgt uit het afstoten van vastgoed (thema 14). Voorde jaarschijf 2012 wordt hiervoor een eerste bedrag geraamd.	80.000
16	Doorontwikkeling grondbedrijf door vergroting efficiency, aansluiting op P&C-cyclus en benutting meerjarenprognose,	Het college wil een marktgericht grondbedrijf dat opbrengst voor de gemeente optimaliseert. In het kader van het dekkingsplan is al een extra opbrengst geprognoseerd van € 200.000. Op basis van de ambtelijke advisering accepteert het college dat een verdere opbrengstverhoging op dit moment niet realistisch is.	0
17	Bijzondere bijstand en minimabeleid (ZBB)	In het licht van het collegedoeel 'iedereen doet mee' kiest het college ervoor de minima te ontzien. Er worden – mede in afwachting van landelijke regelgeving – nu geen directe bezuinigingen ingeboekt, maar wel wordt gezocht naar een aanbestedingsvoordeel op de kosten van de collectieve ziektekostenverzekering en bewindvoering. Een bezuiniging wordt gerealiseerd op de huisvestingskosten van de RABW	11.000
18.	Inkomensvoorzieningen	Het college wil de uitvoering van de handhaving (sociale recherche) en de BBZ nader onderzoeken. Intensivering van de terugvordering zal een structureel hogere opbrengst realiseren. Daarnaast kan bezuinigd worden op de bemiddelingskosten voor kinderopvang t.b.v. uitkeringsgerechtigden in een re-integratietraject	60.000

Datum: 24 mei 2011

19	Re-integratiebeleid (ZBB)	Deze beide onderwerpen zijn geïntegreerd in een afzonderlijk project, met de gemeenten Bodegraven-Reeuwijk, Montfoort en Oudewater en De Sluis. Er is inmiddels een projectleider aangesteld en het projectplan wordt vastgesteld in juni tijdens een bestuurdersconferentie, waarna aan de raad gevraagd zal worden daarmee in te stemmen.	
20	Wet sociale werkvoorziening		
21	Beleid economische zaken (ZBB)	Beleid op het gebied van economische zaken kan naar de mening van het college versoerd worden en veel meer de vorm van partnerschap krijgen en facilitator van initiatieven van het bedrijfsleven (o.a. door snelle bestemmingsplan- en vergunningprocedures). Daarnaast een versterking van het KCC in de informatiefunctie.	
22	Recreatiebeleid (ZBB)	Voor recreatiebeleid geldt naar de mening van het college hetzelfde als voor economisch beleid, omdat recreatieve voorzieningen veelal door recreatieondernemers worden vormgegeven. Wij kiezen voor een rol als partner en facilitator. Op subsidies kan bezuinigd worden.	18.000

Zie bijlage 4 voor een meer gedetailleerd overzicht van de ombuigingsvoorstellen en de reactie van ons college daarop plus een totaal overzicht van alle bezuinigingen (cat 1, 2 en 3)

4. **Baten**

4.1 Ontwikkeling algemene en specifieke uitkeringen van het Rijk

Zoals het er nu uitziet zullen de bezuinigingen van het Rijk niet via de algemene uitkering lopen. Omdat wij in de meerjarenraming rekening hebben gehouden met een afname van de algemene uitkering, kan hier een voorzichtig voordeel op worden geboekt van € 1 miljoen structureel.

4.2. Belastingopbrengsten.

Het verhogen van algemene tarieven, heffingen en belastingen is niet de eerste voorkeur van het college. Anders is dat waar de gemeente aan burgers en bedrijven een kostendekkende leges c.a. kan berekenen. In het algemeen spoort dat met ons principe van toepassing van het profijtbeginsel dat - aan de andere kant - ook het subsidiebeleid bepaalt.

In dit verband hebben wij besloten precariobelasting op kabels en leidingen in te voeren. Het kabinet was aanvankelijk voornemens een voorstel tot afschaffing van deze belasting bij de Tweede Kamer in te dienen, maar heeft daar van afgezien. Introductie van deze belasting in Woerden zou een opbrengst kunnen opleveren van € 550.000.--. De belangrijkste belastingplichtigen zijn Stedin, KPN en Vitens.

Ook toeristenbelasting is voor het college een zeer acceptabele nieuwe lokale belasting. Een inventarisatie leert dat deze - gesteld dat de belasting € 1 per overnachting zou bedragen - een opbrengst kent van € 50-60.000.

Datum: 24 mei 2011

Voor zowel de precariobelasting kabels en leidingen als de toeristenbelasting zal een heffingsmodel worden ontwikkeld dat weinig extra kosten met zich meebrengt, door de verantwoordelijkheid vooral bij de belastingplichtige te leggen.

Tot slot kan gedacht worden aan een algemene verhoging van de OZB. Er is formeel een onbenutte belastingcapaciteit van € 1,2 miljoen. Iedere % verhoging OZB levert € 84.000 op. Wij doen u op dit moment – buiten de in het dekkingsplan coalitie opgenomen verhoging – geen voorstel tot een generieke verhoging van de OZB.

5. Samenvatting en overzicht.

Recapitulatie.

De diverse acties met betrekking tot ramingen en bezuinigingen vinden plaats op uiteenlopende plekken in de begroting. Onderstaande recapitulatie biedt daarom een overzicht van de taakstelling en de dekking.

De startsituatie in het meerjarenperspectief 2011-2014 (aan u voorgelegd bij de begroting 2011) was een meerjarentekort in 2014		10 miljoen
De verwachting was op dat moment dat de algemene uitkering op termijn zou worden verlaagd.		3,5 miljoen
Saldo te bezuinigen		13,5 miljoen
Korting op algemene uitkering gaat niet door en zal t.o.v. de meerjarenraming zelfs toenemen met € 1 mln. Dit leidt tot de volgende correctie		4,5 miljoen
Saldo te bezuinigen		9 miljoen
Daarnaast is er een aantal begrotingscorrecties, te weten		
- baggeren (aanpassen structurele raming)	0,2 miljoen	
- WMO (volumegroei)	1,7 miljoen	
- MOP (budget in overeenstemming met ambitie)	<u>1,3 miljoen</u>	
		3,2 miljoen
Onvermijdelijke ontwikkelingen / nieuw beleid		2 miljoen
Saldo te bezuinigen		14, 2 miljoen
Dekking		
Dekkingsplan coalitie 2011		4,2 miljoen
Dekkingsplan coalitie 2012-2014		4,4 miljoen
Bezuinigingen categorie 1, 2 en 3		1,8 miljoen
Bezuinigingen WMO		1,7 miljoen
Bezuinigingen MOP		1,3 miljoen
Extra baten uit rioolheffing, precario en toeristenbelasting		0,8 miljoen
Saldo bezuinigd		14,2 miljoen

Op deze wijze leggen wij u een mix voor maatregelen die tezamen leiden tot zowel een (eerste) invulling van ons motto "Slanke overheid, sterke samenleving" als een sluitend meerjarenperspectief. Tevens hebben wij in lijn met onze collegedoelen op een beperkt aantal punten ruimte gevonden voor nieuw beleid.

De maatregelen vormen een mix van uitvoering van het vastgestelde dekkingsplan, stevige aanvullende bezuinigingen (waarvan een deel, m.n. bij de WMO, niet het meerjarenperspectief zichtbaar is, omdat de bezuiniging een volumegroei compenseert), beleidsaanpassing en een beperkte lastenverhoging (aanscherping profijtbeginself). Onderstaand ziet u de financiële vertaling en

Datum: 24 mei 2011

de financiële effecten van deze keuzes. In de raadsmat treft u een financieel overzicht aan waarin in de verschillende tabbladen een gedetailleerde uitleg geven.

Herzien financieel meerjarenperspectief 2012 - 2016				
	2012	2013	2014	2015
Saldo meerjarenbegroting 1-1-2012	-1.696.326	-2.333.206	-2.765.976	-2.746.621
<u>1e Bestuursrapportage 2011</u>				
WMO voorzieningen	-265.000	-265.000	-265.000	-265.000
Herziene meerjarenprioriteiten 2012 ev				
Vervangingsinvesteringen 2012 e.v.		-62.610	-163.413	-197.887
Bestaande ontwik. 2012-2014 geactualiseerd	-488.027	-943.330	-2.048.352	-2.916.727
Nieuwe onvermijdbare ontwikkelingen 2012-2014	-1.471.000	-1.238.145	-1.301.655	-1.366.410
Nieuw beleid college	-1.101.815	-949.000	-949.000	-749.000
Saldo meerjarenbegroting t/m 2016	-5.022.168	-5.791.291	-7.493.396	-8.241.646
DEKKINGSPLAN:				
Dekkingsplan jaarschijf 2012 van de coalitie:	1.634.118	1.634.118	1.634.118	1.634.118
Dekkingsplan jaarschijf 2013 van de coalitie:	0	1.248.500	1.248.500	1.248.500
Dekkingsplan jaarschijf 2014 van de coalitie:		0	1.548.500	1.548.500
Aanvullend dekkingsplan 2012-2014	721.000	1.194.000	1.582.000	1.582.000
<i>andere dekkingsmogelijkheden:</i>				
algemene uitkering 2012	1.000.000	1.000.000	1.000.000	1.000.000
bezuinigingsbedragen boven aanvullend dekkingsplan	1.063.932	490.932	102.932	102.932
invoering precariobelasting op kabels en leidingen	550.000	550.000	550.000	550.000
invoering toeristenbelasting	50.000	50.000	50.000	50.000
Totaal dekkingsplan	5.019.050	6.167.550	7.716.050	7.716.050
NIEUW MEERJARENTEKORT 2012-2016	-3.118	376.259	222.654	-525.596

Uit deze tabel, waarin de door het college gemaakt keuzes zijn samengevat, blijkt dat het meerjarenperspectief op dit moment (vrijwel) sluitend is. Bedacht dient te worden dat veel cijfers nog met onzekerheid omgeven zijn en dat er nog de nodige wijzigingen zullen ontstaan onderweg naar de definitieve (meerjaren)begroting. Ontwikkeling vanuit het Rijk zijn in dat verband bijzonder van belang. Om die reden stellen wij u voor om op dit moment het tekort dat in 2015 dreigt te accepteren, omdat wij ook een aantal effecten van voorgestelde maatregelen nog nader willen onderzoeken. Dat geldt met name voor de effecten van ons strategisch vastgoedbeleid.

Het is vanzelfsprekend mogelijk om op een andere wijze 'aan de knoppen te draaien'. Het college heeft naast zijn bovenstaande voorstel, dat naar zijn mening een realistische en genuanceerde mix is van de verschillende instrumenten, ook andere opties overwogen:

Datum: 24 mei 2011

“Zeer slanke overheid”	“Slanke overheid”	“luxe slanke overheid”
WMO-uitgaven dalen tot onder de rijksvergoeding	WMO-uitgaven dalen tot aan de rijksvergoeding	WMO-uitgaven dalen niet
De westelijke randweg wordt niet aangelegd	Het noordelijk deel van de westelijke randweg wordt aangelegd	De gehele westelijke randweg wordt aangelegd.
Alle subsidies worden ingetrokken	Subsidies die inzetten op kerntaken / college doelen worden beperkt ingetrokken, waarbij vrijwilligersorganisaties zoveel mogelijk worden ontzien	Er wordt niet op subsidies gekort
Participatie en re-integratiebeleid: rijksbezuinigingen verwerken > beleid versoberen	Rijksbezuinigingen op participatie deels compenseren, maar inzet op effectiviteit beoordelen en op basis daarvan ook bezuinigen	Rijksbezuinigingen volledig compenseren
Geen ruimte voor nieuw beleid	Sober nieuw beleid o.b.v. coalitieakkoord / collegeprogramma	Nieuw beleid
Etc.	Etc.	etc.
Ruimte voor lastenverlaging	Beperkte hogere lasten m.n. door toepassen kostendekkendheid en profijtbeginself	Substantieel hogere lasten, tot tientallen procenten OZB

Het college kwam daarbij tot de conclusie dat beide andere scenario's sympathieke elementen in zich hebben, maar dat alles afwegend en zich baserend op coalitie- en collegeprogramma en redenerend vanuit de input van de samenleving nu een evenwichtig pakket wordt voorgelegd.

Bevoegdheid:

Beoogd effect:

Met dit voorstel beogen wij de raad in de gelegenheid te stellen vroegtijdig een richtinggevend oordeel uit te spreken over de uitgangspunten en voornemens van het college met betrekking tot de voorbereiding van de meerjarenbegroting 2012 – 2015.

Argumenten: N.V.T.

Kanttekeningen:

Het voorstel en de bijlagen zijn vrij gedetailleerd uitgewerkt. Dat is in deze fase van begrotingsvoorbereiding niet zonder risico's. Met name het rijksbeleid (algemene uitkering en uitwerking grote stelselwijzigingen op basis van het eventuele bestuursakkoord) kan nog grote consequenties hebben. Ook het te voeren overleg met instellingen en organisaties kan nog consequenties hebben.

